

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Notanda pro confessionibus audiendis te[m]pore Missionum. Cap. XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

omnibus affecti sunt. Siquidem Deus non nostrum bonorum operum euentum, sed iuxta factorum propositam coronas largiri solet. Etiam si duos obolos conferas, & quod vidua fecit, idem in docentibus operabitur. Noli igitur cum orbem terra facere saluum non possis, etiam parua contemnere. Neque maiorum desiderio à paruis te abstrahas, si centum nequis, decem curam suscipias, si decem non possis, noli quinque despiciere; si quinque, vires tuas excedunt, vnum ne contempnas. Quid si ne hoc quoque possis, noli desperare, noli labori cedere. Nonne vides in negotiationibus, non auro dumtaxat, sed & argento Mercatores negotiantur. Nam si parua nil contempserimus, assequemur & magna. Sin autem neglecti nobis illa essent, neque hac facile assequi possemus. Sic singuli diuites euadunt, cum magna simul & parua colligunt.

473. Præclarum est & illud S. Xauerij monitum apud Turcell. l. 6. c. 18. Monebat, inquit, vt cultores animarum, non fortius quam perseverantius eorum perferrent vitia, infirmitatem sustinerent, frugemq; seminis facta laborumq; (quamvis sera spei) fructum, velut boni Christi agricola expectarent: haud ignari, qui seminant in lacrymis, in exultatione messuros Psal. 114. Quod si talibus initio non viderentur, quales expecterent, ita se cum illis gererent, vt cum improbi filii boni parentes, Deiq; benignitate freti, qui hominum mentes suo demum tempore ad bonam perducit frugem non disiderent eos aliquando tales fore, quales operarent. Proinde nunquam desinerent eos omni studio colere, præsertim cum Deus omnium communis parens, quamvis lesus à nobis, benignè tamen omnibus facere non desistat. Quin & Seneca epist. 7. Bene, inquit, & ille, quisquis fuit (ambigitur enim de auctore) cum quæreretur ab illo: Quid tanta diligentia artus spectaret ad paucissimos peruenire: satis sunt, inquit, pauci, satis vnus est, satis nullus. Egregiè hoc tertium.

CAPVT VNDECIMVM.

Contradictiones tempore Missionum quomodo tolerande.

474. Non cedant contradictionibus & impedimentis, quæ Sathan per se, vel per homines obicit, sed inuicta ac exemplari patientiâ ac mansuetudine excipiendo ictus (tanquam boni milites Christi aduersariorum), & silentio eos reprimendo, ac offerendo Deo, pergant in spiritali piscatione, vt perrexit Paulus scribens 1. Cor. Ostium mihi apertum est magnum, & aduersarij multi. Quod ponderans S. Chrysostr. hom. 43. Si magnum, inquit, quomodo aduersarij? Et paulo post responder: Quod multi aded reluctentur, indicium est Euangelicæ victoriæ. Nusquam enim nocentissimus ille aduersarius irritatur grauius, quam cum suorum instrumentorum multa sibi eripi videt. Verùm nos vbi magnum aliquid & egregium facere statuimus, nequaquam constitutum id labore sit cogitemus, sed vilitatem magis respiciamus. Vides igitur exem-

plum eius in Paulo, qui nihil quod multi essent aduersarij cessat, & captum negotium refugit: verùm quod magnum pateret ostium, inflat diligenter negotio, & istis permanet: hocq; vt supra dixi, signum erat, eius cum diabolo luctæ. Aduersus eos enim qui humilia & leuia operantur, nihil inuebitur letalis illa bestia.

Quocirca Missionarij gerant se, vt decet Christi milites, de quibus sic Christus Dominus ad S. Brigittam, quasi describens nostrorum Missionariorum condiciones requisitas ait l. 1. c. 6. Mitto amicos meos, vt diuidant diabulos à membris meis, quia ipsi sunt verè inimici mei. Mitto ergo eos quasi milites in bellum: omnis enim qui affigit carnem suam, & abstinet se ab illicitis, verè miles meus est: ipsi habebunt pro lanceâ verba mea quæ ore meo locutus sum: In manu gladium, id est fidem: In pectore coram erit lorica charitatis, vt quidquid acciderit, non minus diligant me: Clypeum patientia debent habere ad latus, vt omnia patienter sustineant. Ego enim inclusi eos quasi aurum in vase, & nunc exire debent, & incedere viam meam. Ego non poteram secundum iustitiam ordinatam ingredi in gloriam Maiestatis, absque tribulatione cum Humanitate meâ, quomodo ergo ipsi intrabunt? Si Dominus eorum patiebatur, non mirum si & ipsi patientur. Si Dominus sustinuit verbera, non magnum si ipsi sustinebunt verba. Non timeat, quia ego nunquam relinquo eos. Sicut impossibile est diabolo separare eos à me, & quia ipsi sunt quasi aurum purissimum in conspectu meo, idè si modico igne probentur, non tamen relinquo eos, sed est ad maiorem eorum remunerationem.

CAPVT DVODECIMVM.

Notanda pro Confessionibus audiendis tempore Missionum.

475. IN Confessionibus, etiam grauissimorum peccatorum, hæc seruent: Primò, magnam ostendant comitatem confitentibus sine vllâ acrimoniâ & asperitate verborum, & cum magnâ significatione sinceræ charitatis, & vt monet B. Laurentius Iustinianus serm. de Christi corpore, Sit erga proximorum errata compassione compatibilis. Hac enim ratione magis inuabunt animas, & adducent, vt sincerè sua omnia aperiant vulnera ac morbos animæ.

De S. Xauerio nostro scribit Turcell. l. 6. c. 17. Confessarios, inquit, magnopere hortabatur, vt in confessionibus comiter benignèq; confitentes exciperent, quòd spiritualium medicorum lenitas eos pelliceret ad omnia conscientie sue vulnera; haud cunctanter apertenda. Hoc ipsum monebat S. Vincentius tract. de vitâ spiritali c. 10. In Confessionibus, inquit, sine blandè consolentis pusillanimes, siue durius terreatur duratos, semper viscera caritatis ostendas, vt semper peccator sentiat, quòd verba tua ex purâ caritate descendunt. Et idè caritativa verba & dulcia, semper pungitiua præcedant. Per pungitiua autem S. Vincen-

476
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

& Salmeroni, dum ad Concilium Tridentinum tanquam Theologi à Paulo III. Pont. Max. mitterentur. Quòd cum multis aliis narrat Orlandinus l. 5. hist. Soc. n. 25. In auscultandis, inquit, ritè peccatis sic habetote, quidquid in aures confitentis dixeritis, predicandum super terra: ac proinde ea semper animi provisione ad auscultandum accedatis, ac si dicta vestra omnia enucianda essent in vulgus. Quòd maxime in agendo obseruandù esse cum infidelibus & hæreticis docuit S. Ambr. in c. 4. Colof. explicans illud Apostoli: Sermo vester in gratiâ sit semper sale conditus; Quoniam, inquit, necesse est ambulare nos inter infideles, & colloquia miscere causa conuersionis mundana, hoc est quod commonet, vt cum sapientiâ sit ipsa conuersatio, propter scandalum gentilium ne occasionem accipiant per nos blasphemâdi, & incitentur ad persequendum. Idè monet, vt opportuno & loco & tempore magistrâ modestiâ religionis verba promantur.

Præterea sunt & alia Monita à S. Xauiero data l. 6. c. 17. seruanda à Confessariis Societatis. Et sunt hæc:

Si inter coniuges oriatur disidium, ad controuersiam tollendam, animosq; eorum sedandos, omnium primum illud ages, vt vterque idoneis meditationibus preparati sacram Confessionem antea inuoluntate uia. Feminis affirmantibus se emixtus diuinis rebus operam daturas, si abstineant à consuetudine virorum, neuiquam habebis fidem. Nam & ille muliebris feruor facili refrigescit, nec vnquam fere suscipitur, sine graui aliqua virorum offensione. Coram vxore tæue culpam conferas in maritum, quamuis haud dubiè penes illum sit culpa. Namque vt mulieres naturâ suâ impudentes sunt ac procaces, facile viris ipsorum noxas præsertim Sacerdotum iudicio damnatas, obiciunt. Quocirca satius est re dissimulatâ, obseruantiam maritis debitam, proponere vxoribus, vt demissè ac patienter si quid molestia à viris accidat, præferant, eisq; dicto audientes sint. Sed re in præsentia suppressâ, deinde sine arbitrio, virum quàm modestissimè admonebis, vt emixd domestica studeat concordia. Caterùm omni curâ in id eris intentus, ne (quod suspiciosissimum negotium est) vxoris patronus videaris venire contra virum. Itaque is amicè ac sensim monendus est, primùm vt ipse culpam agnoscat.

Noli faciliè coniugis alterius de altero querelis fide re (sapè enim & falluntur & fallunt) sed summâ animi equitate vtrumq; audies, nec incognitâ causâ condemnabis alterum. Si qui ad Confessarium accederent, non tam peccatis, quàm paupertati ac difficultatibus rei familiaris remedium petunt, hos de vsu sacra confessionis admonitos, ad curam traduci iubeat animorum, demonstrando, quânto grauiora animarum incommoda sint, quàm corporum: postremò si videretur, Sodalitati misericordie commendari.

Confitentibus porò non festinatam, sed diligentem nauandam operam censebat, monens, vt peroptarent, confessiones paucas ritè factas audire, quàm multas temerè preparatas. Qui enim confitentes, intèntiùs excuti posse: qui eorum odiis, fraudibus, vitis adhiberi re-

media nisi per otium curarentur: An verò dubium esse, quin confessio vna rectè instituta, multis cursim peractis præferenda sit? cum præsertim confessio aditum aperiat ad Sanctissimam Eucharistia Sacramentum.

Postremò monebat Confessarios, vt sumpto spatio, in auditas à se confessiones inquirentes, viderent intentius, ecquid in delictis aliorum expiandis ipsi deliquissent; & quæcunque in alienis peccassent Confessionibus expiarent suis: eaq; delicta in posterum summà vi corrigere niterentur. Hoc quippe studium, ad rectè atque vtiliter Confessarij munus obeundum, maximo adiumento futurum.

Addam his alia salutaria monita ab eodem Xaverio data Patri Gaspari Barzeo Armuzium ituro, & alijs PP. in Missione Indicâ constitutis, vti scribit Turfel. l. 6. c. 12. Si quando incertorum dominorum pecunia restituenda sit, eam magnopere censo Sodalitatis Misericordie potissimum attribuas (idem autem intelligendum, de aliquo alio fidei contubernio, etiam opificum, vbi fodalitas nulla est) Etsi enim non desint egentes, quorum inopia talibus subleuetur auxiliis, sæpe tamen mendicantium fraus, aut infamia, hoc negotium inquinare solet. Quæ pestes quemuis facilius quam Misericordie sodales salant: quorum prudentiam satis vsus erudiunt ad præcauendum.

Idiotis hominibus, (idem & de alijs dici potest, etiam fæminis) confessione expiatis, pœna loco imponatur offensa ratio erandi animag; curanda ad certum tempus: vt paulatim assuesfactos salubris illa consuetudo deinceps sequatur. Exploratum habeo (addit S. Xaverius) multis eam rem saluti fuisse. Eadem ratio, in tabellâ per scripta proponitur in templo, vt potestas describendis sit iis qui vti velint.

CAPVT DECIMUMTERTIVM.

Diffidentia fugienda tempore Missionum.

485. **E**T si bona sit diffidentia sui, immò necessaria, vt magnum fructum faciamus, talis tamen esse debet, ne pusillanimitatem inducat, præsertim, si oriatur ob doctrinæ excellentis defectum. Diffidentia enim fundari debet, in omnium humanorum mediocritate etiam præstantissimorum insufficientiâ, & in indignitate nostrâ, ac ineptitudine ob nostra peccata, ad omnem fructum faciendum, quia, vt ait Apostolus 2. Cor. 3. 4. Non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est, qui etiam idoneos nos facit ministros noui Testamenti.

Gal. 1. Si ergo Paulus Spiritu sancto plenus, & ab ipso Deo, traditâ Euangelij doctrinâ, immediate edoctus, erat insufficientes ex se, multò magis nos, etsi haberemus doctrinam cælitus infusam, sumus insufficientes, sed cum Dei auxilio, quod

dat diffidentibus in se, & sperantibus in eo, etiam si fuerimus destituti doctrinâ sublimi, sed solis calibus conscientia instructi, erimus idonei ministri, si quæ nostri sunt muneris exequemur. Nam non talentis naturâ, nec scientiâ acquisitâ conuertuntur animæ, sed dono Dei, qui per viliâ instrumenta, vti mundum conuertit, ita & nunc conuersum dilatat.

Quocirca S. Xaverius pro Missionibus in operarijs expetebat Prudentiam magis ac sanctitatem, quàm scientiam & doctrinam: vt supra dictum est. 1.6. vit. c. 12.

Idèò vt notat S. Augustinus Tract. 7. in Ioan. Etsi Christus D. laudauerit Nâthanaëlem tanquam verum Israëlitam dolo carentem, quantum esset doctus, & legis peritus, non aggregauit tamen illum Apostolis, è rudibus hominibus selectis, vt ostenderet, se non habere opus ad conuersionem hominum viris doctis, sed per rudes & simplices id præstare: vt reuera in Societate obseruauit, non tantum in Indijs, sed & alibi plures conuerti à non valdè doctis, quàm à summè doctis, & impetum hæreticorum sæpius ab illis, quàm ab his retundi. 484

Quod S. Basiliius epist. 77. pulchro declarat exemplo arenæ maris, fluctus comprimentis marinos. Non ad humanas, inquit, vires refero, sed ad gratiam Dei, quæ in mortalium imbecillitate potentiam suam declarat, quem admodum Propheeta sub persona Domini loquitur dicens: An me non timebitis, qui arenam mari terminum posui? Arenâ namq; rerum omnium infirmisimam, & nullius momenti, amplitudinem ac magnam molem maris colubuit Deus potens. 486

Sic olim per rudem Antonium magnos Philosophos confudit & vicit, vt inter alios scribit Calthodorus l. 1. tripar. Hist. c. 11. & S. Athanasius in vitâ eius.

Itaque ob doctrinæ excellentis defectum nullus diffidat, sed speret in Deo, qui etiam linguas infantium facit disertas. Tantum præbeat se aptum instrumentum, & sit ei coniunctum, per vitam puram, per orationem feruentem, per humilitatem, per spem: & incrementum dabit Deus nostræ plantationi & irrigationi, vti fecit ad prædicationem Samaritanæ rudis & indoctæ.

Petrus & Andreas, inquit S. Bernardus ser. 25. in Cantica, ceteriq; Discipuli omnes, non de scholâ Rhetorum aut Philosophorum assumpti sunt, & nihilominus tamen Saluator per ipsos operatus est salutem in medio terra. Vidi homines idiotas, ait B. Macarius Eremita de parad. & Lege Spir. c. 8. humiliter optere sapientes, & facti sunt sapientiores sapientibus. Instillatur enim diuinitus probis viris scientia cælestis, vt scribit B. Petrus Damiani epist. 105. ad Atriprandum Monachum mœstum ob ignorantiam secularis literaturæ; quem ille epistolâ integrâ solatur. Non est beatus multa scire, inquit S. Ildorus Hispalensis l. 2. Sent. cap. 1. n. 12. Sed esse magnum, beate viuere. Et n. 13. Nihil obesse scientibus Deum, 487